

2.3.2010

Lausunto hallintovaliokunnalle Hallituksen esitykseen HE 106/2009 vp
Poliisipäällikkö Martti Kallio, Lapin poliisilaitos

Pyydettyinä lausuntona haluan kunnioittaen tuoda hallintovaliokunnalle esiin seuraavaa:

Lakiesityksessä on kokonaisuudessaan mielestäni pystytty kohtuullisen hyvin tasapainoilemaan yhteiskunnan tarvitseman asekontrollin ja harrastukseensa aseita tarvitsevien välillä. Rohkenen kuitenkin kiinnittää valiokunnan huomiota muutamaankin yksityiskohtaan hallituksen esityksessä.

1. Ampuma-aselain 45 c §:ssä esitetään erityisen soveltuvuustestin tekemistä ampuma-aseluvan hakijalle. Testin käyttöönotto lupahakemuksen jättämisen yhteydessä tulisi rankasti kuormittamaan poliisilaitosten lupapalvelua, joka tunnetusti toimii jo nyt useilla poliisiasemilla suorituskykynsä rajoilla. Soveltuvuustestin tekeminen olisi perusteltua ensimmäisen aseluvan hakijoille ja käsiaseeluvan hakijoille, mutta ei välttämättä läheskään kaikille aselupahakemuksen jättäjille, mikä rajausta tulisi säätää jo lakitekstissä, eikä jättää kokonaan valtioneuvoston asetuksella rajattavaksi, kuten hallitus esittää.

Ehdotukseni Ampuma-aselain 45 c §:n ensimmäiseksi lauseeksi kuuluu:

”Hakijan ensimmäistä hankkimislupaa ja 6 §:n 2 momentin 5 tai 7 kohdassa tarkoitetun ampuma-aseen hankkimislupaa koskevan hakemuksen käsittelyn edellytyksenä on, että...”

2. Ampuma-aselain 53 §:ssä esitetään, että ensimmäinen aselupa myönnettäisiin käsiaseen hakijalle viideksi vuodeksi ja sen jälkeen toistaiseksi. Tämän jälkeen aseluvanhaltijan tulisi viiden vuoden välein todistaa lupaviranomaiselle erityisperusteen olemassa olo.

Esitys luo lupahallintoon liian raskaan seurantajärjestelmän. Kymmenen vuoden välein vaadittava todistus harrastuksen jatkumisesta ensimmäisen, viisi vuotta voimassa olleen luvan uusimisen jälkeen olisi käytännössä riittävä ottaen myös huomioon, ettei vanhojen aselupien haltijoilta tällaista seurantaa ainakaan toistaiseksi vaadita.

Ehdotukseni ampuma-aselain 53 a §:n 1 momentin ensimmäiseksi virkkeeksi kuuluu:

”Luonnollisen henkilön, jolla on metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista, ampumaurheilua tai -harrastusta taikka näytöstä, kuvausta taikka muuta vastaavaa esitystä varten 6 §:n 2 momentin 4-7 kohdassa tarkoitetun ampuma-aseen toistaiseksi voimassa oleva hallussapitolupa, on kymmenen vuoden kuluttua luvan antamisesta ja tämän jälkeen kymmenen vuoden välein toimitettava lupaviranomaiselle.”

3. Ampuma-aselakia koskevan esityksen 114 §:ssä on kirjattu, että lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattilainen voi tehdä poliisille ilmoituksen henkilöstä, joka saattaa olla sopimaton pitämään hallussaan ampuma-asetta, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan kyseisen pykälän kohdalla, että ilmoituksenteon yksityiskohtat säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Ilmoituksen käsittelypaikaksi ehdotetaan sisäasiainministeriötä. Tämä olisi tarpeettoman byrokratian rakentamista poliisilaitoksissa hyvinkin tutun ja periaatteessa yksinkertaisen asian hoitamiseksi. Ilmoitus tulisi tehdä henkilön asuinpaikan poliisilaitokselle tai lähimmälle poliisilaitokselle, koska joskus peruutusmenettelyn käynnistämiseksi on kiire.

4. Poliisilain 35 §:ssä esitetään, että ampuma-aseluvan hakijan tai haltijan ennakkosuostumus tarvitaan aina, kun lupaviranomainen katsoo tarpeelliseksi pyytää häntä koskevia terveystietoja. Nyt voimassa olevassa poliisilaissa tällaista ennakkosuostumusta ampuma-aseluvan haltijalta ei vaadita. Ehdotettu lain sanamuoto on tietyissä tilanteissa heikennys nykyiseen nähden sikäli, että tänä päivänä poliisi voi esille nousseista perustelluista syistä luvanhaltijaa ”herättämättä” tarkistaa hyvissä ajoin luvanhaltijan mahdolliset mielenterveysongelmat, ennen kuin mahdolliseen ampuma-aseiden poisottoon ryhdytään.

Ehdotukseni poliisilain 35 §:n 2 momentiksi kuuluu:

”Poliisilla on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus perustellusta pyynnöstä saada viranomaisilta sellaisia luvanhaltijan terveydentilaan, päihteiden käyttöön, väkivaltaiseen käyttäytymiseen tai asepalveluksen suorittamiseen ja palveluskelpoisuuteen liittyviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä ajo-oikeuden, ampuma-aseluvan tai muun sellaisen luvan voimassaolon harkitsemiseksi, jos on syytä epäillä, että luvanhaltija ei enää täytä luvan saannin edellytyksiä.”

Kyseisen pykälän kolmannen momentin ensimmäisestä virkkeestä tulisi tällöin poistaa sana ”haltijan”.

Tällöin myös esitetyn ampuma-aselain 67 §:n 4. kohdassa viimeisen lauseen sana ”luvanhaltija” tulisi muutettavaksi ilmaisuksi ”luvan hakija”.

5. Hallituksen esityksessä ei esitetä muutettavaksi ampuma-aselain 88 §:ää. Tämä ns. valvotun käytön mahdollistava pykälä on osoittautunut ongelmalliseksi sen vuoksi, että sen nojalla pyritään metsästyksessä kiertämään tilanne, jossa viranomainen on ampuma-aselain tai pakkokeinolain nojalla riisunut henkilön aseista.

Ehdotukseni 88 §:ksi kuuluu:

”Joka on 18 vuotta täyttänyt ja jolla on oikeus ampuma-aseen hallussapitoon, saa antaa ampuma-aseen välittömässä valvonnassaan käytettäväksi, jos hän kykenee tehokkaasti valvomaan ja ohjaamaan aseiden käyttäjää siten, ettei aseiden käyttämisestä aiheudu vaaraa, eikä hänen tiedossaan ole viranomaisen toimenpiteitä, jossa käyttäjän aseet on otettu viranomaisen haltuun toistaiseksi tai pysyvästi tai käyttäjä viranomaisen päätöksellä todettu sopimattomaksi hankkimaan tai pitämään hallussaan ampuma-aseita.”

Tämä muutos aiheuttaisi pykälän vastaisen menettelyn sanktioinnin ampuma-aserikoksena (Rikoslaki 41 luku 1 §).

Helsingissä 2.3.2010

Martti Kallio
poliisipäällikkö
Lapin poliisilaitos